

POSTANOWIENIE

Dnia 1 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriło

w sprawie z wniosku A. G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.
o rentę w związku ze służbą wojskową,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 1 lipca 2021 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 10 marca 2020 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądowi Apelacyjnemu w (...) na rzecz radcy prawnego M. J. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych, powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług , tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 10 marca 2020 r. oddalił apelację odwołującego się A. G. wniesioną od wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 6 czerwca 2019 r., oddalającego jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z dnia 3 lipca 2017 r., odmawiającej wnioskodawcy prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku ze służbą wojskową.

Od powyższego wyroku odwołujący się wywiódł skargę kasacyjną. W podstawach skargi podniósł zarzut naruszenia przepisów postępowania: 1) art. 386

§ 4 k.p.c. w związku z art. 278 § 1 k.p.c., art. 286 k.p.c. i 290 § 1 k.p.c. oraz art. 477⁹ k.p.c., 477¹⁴ § 2 k.p.c. i 477^{14a} k.p.c.; 2) art. 386 § 4 k.p.c. w związku z art. 368 § 1 pkt 4 k.p.c. i art. 286 k.p.c. oraz art. 477⁹ k.p.c., 477¹⁴ § 2 k.p.c. i 477^{14a} k.p.c.; 3) art. 278 § 1 w związku z 378 § 1 k.p.c. i 4) art. 328 § 2 w związku z art. 391 k.p.c.

Wskazując na powyższe zarzuty, odwołujący się wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania, a także zasądzenie od organu rentowego, względnie od Skarbu Państwa, na rzecz swojego pełnomocnika kosztów nieopłaconej ani w całości ani w części pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu wedle norm przepisanych w potrójnej wysokości, z uwzględnieniem podatku VAT.

We wniosku o przyjęci skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na jej oczywistą zasadność wobec rażącego naruszenia przez Sąd drugiej instancji art. 386 § 4 k.p.c., przez nierozpoznanie istoty sprawy. Według skarżącego, prawomocność wyroku w tej samej sprawie sprzed 14 lat nie może zwalniać Sądu z obowiązku zbadania sprawy i sprawdzenia istoty sprawy, czyli kompleksowego sprawdzenia stanu zdrowia odwołującego się.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Strona wnosząca skargę kasacyjną, zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c. określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, powinna sformułować w niej wniosek o przyjęcie do rozpoznania wraz ze stosownym uzasadnieniem. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego

uzasadnienie winno zawierać argumenty prawne świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującego od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów.

W skardze kasacyjnej złożonej przez odwołującego się znajduje się wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania z uwagi na to, że skarga jest oczywiście uzasadniona.

Jeżeli przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest twierdzenie skarżącego, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), to powinien on w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia. Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje zatem skarżącego do przedstawienia wywodu prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Nie spełnia tego wymagania stwierdzenie skarżącego, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, „wobec rażącego naruszenia przez Sąd drugiej instancji art. 386 § 4 k.p.c. przez nierozpoznanie istoty sprawy”.

Wypada zauważyć, że zgodnie z art. 398³ § 1 k.p.c., skargę kasacyjną można oprzeć na podstawie naruszenia prawa materialnego lub podstawie naruszenia przepisów postępowania. Obie podstawy kasacyjne pozostają ze sobą w związku funkcjonalnym. W świetle art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c., nie jest bowiem możliwe prawidłowe zastosowanie prawa materialnego bez zgodnego z prawem procesowym ustalenia podstawy faktycznej

rozstrzygnięcia (wyrok Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2006 r., I PK 164/05, Monitor Prawa Pracy 2006 nr 10, s. 541). I odwrotnie – zarzuty naruszenia przepisów postępowania mają znaczenie, jeżeli uchybienia mogły mieć istotny wpływ na wynik sprawy (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.), zatem w pierw decyduje prawidłowo rozumiane prawo materialne, które określa przesłanki dochodzonego świadczenia, a te wyznaczają, jakie ustalenia stanu faktycznego są konieczne i mają znaczenie dla rozstrzygnięcia sporu (art. 227 k.p.c.). Zarzuty podstawy procesowej nie mogą być dowolne, lecz muszą pozostawać w związku z normą prawa materialnego, od której zależy wynik sprawy. Poza tym nie powinny pomijać ograniczenia z art. 398³ § 3 k.p.c., w myśl którego podstawy skargi kasacyjnej nie mogą stanowić zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów.

W postępowaniu kasacyjnym zachodzi też związanie ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Zarzuty naruszenia przepisów postępowania mogą być zatem podstawą skargi kasacyjnej jedynie wówczas, gdy uchybienie tym przepisom mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy (art. 398³ § 2 k.p.c.). Konieczne jest więc odpowiednie zredagowanie każdego z zarzutów naruszenia przepisów postępowania, przez wskazanie, jaki wpływ na sposób rozstrzygnięcia sprawy miały podnoszone przez skarżącego uchybienia procesowe (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 czerwca 2014 r., IV CSK 679/13, LEX nr 1511203).

Skarga kasacyjna odwołującego się nie spełnia tego wymagania. Skarżący ograniczył się w niej do sformułowania, że zarzuca nierozpoznanie przez Sąd drugiej instancji istoty sprawy, wskazując (w podstawach kasacyjnych) tylko na obrazę przepisów prawa procesowego i nie próbując powiązać zarzucanych uchybień z naruszeniem prawa materialnego, a tym samym wykazać wpływu zaistniałych - w jego ocenie – wadliwości postępowania na wynik sprawy. Tymczasem stawiane w podstawach skargi zarzuty naruszenia prawa procesowego dla ich zasadności powinny wskazywać, jakie znaczenie miałyby te uchybienia dla wyniku sprawy, który jest rezultatem subsumcji prawa materialnego do ustalonego stanu faktycznego. W skardze kasacyjnej odwołującego się brak jest wskazanych elementów. Podstawy skargi kasacyjnej nie podlegają badaniu na tym etapie postępowania przed Sądem Najwyższym, w związku z czym o tym, że skarga jest

oczywiście uzasadniona nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw, co w konsekwencji oznacza, że skarżący nie uzasadnił swojego wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występowanie tej przesłanki „przesądu”.

Dodać należy, że skarżący powołując się na rażące naruszenie przepisów prawa przez Sąd Apelacyjny, w istocie kwestionuje przyjętą przez Sąd odwoławczy ocenę stanu zdrowia wnioskodawcy a punktu widzenia praw do renty, zaprezentowaną w ustaleniach faktycznych zawartych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

W przedmiotowej sprawie Sąd Apelacyjny zaaprobował ocenę stanu zdrowia wnioskodawcy dokonaną przez Sąd pierwszej instancji, który przeprowadził na tę okoliczność postępowanie dowodowe, z uwzględnieniem wpływ rozpoznanych u ubezpieczonego schorzeń na zdolność do pracy w związku ze służbą wojskową, dopuszczając dowód z opinii biegłego lekarza laryngologa, ortopedy, kardiologa oraz neurologa, jako odpowiednich ze względu na schorzenia, na jakie cierpi wnioskodawca. Żaden z powołanych w sprawie biegłych sądowych nie stwierdził u ubezpieczonego niezdolności do pracy w związku ze służbą wojskową (k-4 uzasadnienia wyroku).

We wniosku skarżący zmierza w istocie do podważenia suwerennej i niepoddającej się kontroli kasacyjnej sędziowskiej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego. Dokonana przez Sąd odwoławczy ocena okoliczności faktycznych i związana z tym wykładnia (wyrażona w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku) mieszczą się w granicach uznania sędziowskiego. Podnoszone przez skarżącego w tym zakresie argumenty stanowią zatem polemikę z oceną dowodów i wynikającymi z niej ustaleniami faktycznymi. Tymczasem zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalania faktów lub oceny dowodów, a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Skarżący kwestionuje dokonaną przez Sąd drugiej instancji ocenę dowodów i wynikające z niej ustalenia faktyczne, co zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. uchyła się spod kontroli kasacyjnej. Sąd Najwyższy nie jest bowiem uprawniony do badania prawidłowości ustaleń faktycznych, ani też do oceny dowodów dokonanych przez

sąd drugiej instancji. Sąd Najwyższy, jako „sąd prawa”, rozpoznając nadzwyczajny środek zaskarżenia w postaci skargi kasacyjnej, jest związany ustalonym stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Wobec niewykazania przez skarżącego istnienia powołanej przesłanki przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy z urzędu w postępowaniu kasacyjnym na podstawie § 15 ust. 2 i § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 68).